

100 let republiky – politika

(1914) 1918 - 1928

Vznik Československé republiky

Tak nám zabili Ferdinanda.....

Výstřely v Sarajevu v červnu 1914 byly začátkem největší války dosavadních dějin, na jejichž bojištích zůstalo víc jak deset milionů padlých a další miliony zemřeli na následky zranění, utrpení a nemocí (španělské chřipky) ještě po válce. Na jejím konci **došlo k rozpadu Rakousko-Uherské monarchie a vzniku nových nástupnických států, mezi nimiž byla i Československá republika.**

Samostatnost a svoboda ale nepřišla sama a nebyla samozřejmostí. Předcházela jí neúnavná činnost zahraničního odboje v čele s již tehdy ve světě známým a uznávaným **prof. Tomášem Garrigue Masarykem, Eduardem Benešem a Milanem Rastislavem Štefáníkem a nasazení čs. legionářů na bojištích po boku dohodových mocností.**

Celkem se účastnilo bojů okolo 100 000 legionářů na francouzské, italské, ruské a srbské frontě.

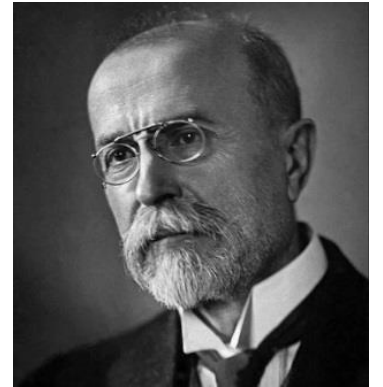
Světového uznání si vysloužila hlavně tzv. sibiřská anabáze Čs. legií v Rusku, kde obsadili celou sibiřskou magistrálu (o délce 8 000 km), úspěšně bojovali proti bolševikům a blokovali

návrat asi 1 000 000 rakousko-uherských a německých zajatců z ruského zajetí, s kterými počítalo Německo s nasazením na západní frontu.

Republika byla vyhlášena 28. října 1918 na Staroměstském náměstí a Slovensko se přihlásilo ke společnému státu 30. října.

Prvním prezidentem Československé republiky se stal Tomáš Garrigue Masaryk.

Počátky republiky nebyly jednoduché, v letech 1918 a 1920 musela vojensky bojovat s Polskem o Těšínsko a Maďarskem o Slovensko-maďarskou hranici, která nebyla historicky dána (jako hranice českých zemí), ale byla stanovena poválečnou Trianonskou dohodou vítězných mocností, ale Maďarsko ji odmítlo respektovat.

Na základě těchto dohod se ještě k Československu připojila v roce 1919 Zakarpatská Ukrajina.

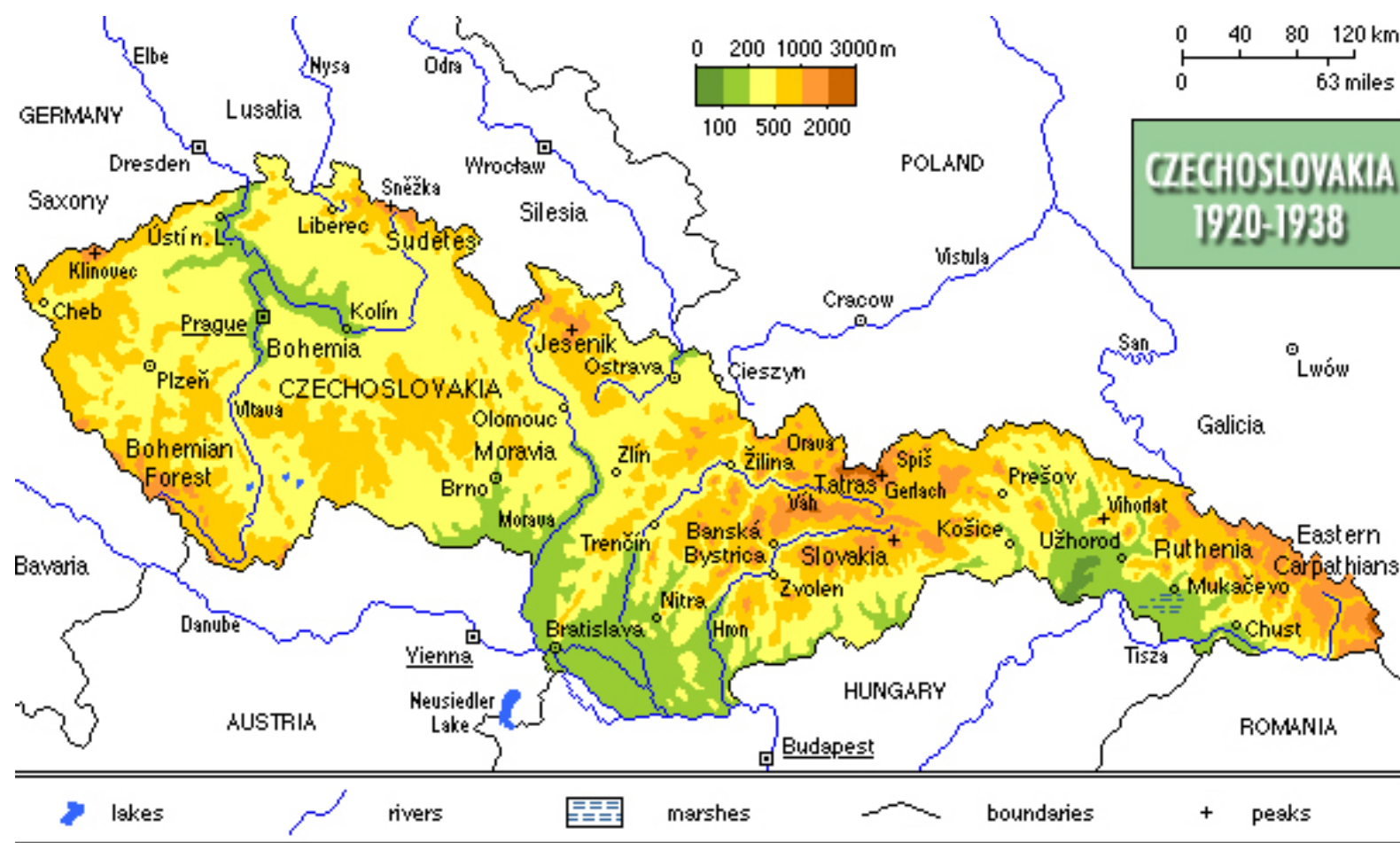
Československo bylo **hospodářsky** velmi úspěšné, za což vděčilo zejména prudkému rozvoji průmyslu v době **Rakouska-Uherska**. Ačkoli nově vytvořený národ z **Čechů a Slováků** čítal přibližně jen asi 14,8 milionů osob, **Československo** převzalo asi 70 až 80 % celého průmyslu Rakouska-Uherska, včetně výroby **porcelánu** a **sklářských podniků**, **cukrovarů**, přes 40 % **lihovarů** a **pivovarů**, **zbrojařských firem**, výroby **lokomotiv**, **automobilů** a **strojů**, a také chemický průmysl v **severních Čechách**. Dalších 17 % průmyslu někdejšího Rakouska-Uherska, které bylo na Slovensku vybudováno na konci 19. století, rovněž připadlo republice. Československo bylo v celosvětovém měřítku desátým průmyslově nejrozvinutějším státem a v letech 1920 až 1935 dokonce 9. nejbohatším státem světa.

Národnostní složení podle sčítání z roku 1921

Země	"Čechoslováci" (Češi a Slováci)	Němci	Maďaři	Rusíni	Židé	jiní	celkem obyvatel
Čechy	4 382 788	2 173 239	5 476	2 007	11 251	93 757	6 668 518
Morava	2 048 426	547 604	534	976	15 335	46 448	2 649 323
Slezsko	296 194	252 365	94	338	3 681	49 530	602 202
Slovensko	2 013 792	139 900	637 183	85 644	70 529	42 313	2 989 361
Podkarpatská Rus	19 737	10 460	102 144	372 884	80 059	6 760	592 044
ČSR	8 760 937	3 123 568	745 431	461 849	180 855	238 080	13 410 750

Měna

Československo 1920–1938

Po vzniku první republiky bylo nutno urychleně zavést novou měnu, která by zemi oddělila od měn okolních států zasažených [vysokou inflací](#). Dočasně ovšem na území Československa i nadále platily [bankovky a mince](#) rakousko-uherské banky.

Následovala měnová reforma, při níž byla vytvořena [Československá koruna](#) (Kč, později Kčs). Ještě téhož roku se v oběhu objevily první [bankovky](#), v roce 1922 pak následovaly první vlastní mince, které nahradily dosud platné rakousko-uherské. Staré zlaté a stříbrné koruny prakticky zmizely z oběhu již od doby [války](#).

Korunová měna v průběhu dalších let prošla ještě několika reformami a změnami. Zákonem ze 7. listopadu 1929 byla například stanovena pro obchodní styk [zlatá parita](#) 1 koruny na 44,85 mg („měna krytá zlatem“). Přibližně v době mezi lety 1923 až 1929 měla koruna relativně stabilní hodnotu a pohybovala se průměrně mezi 15,36 až 16,37 [švýcarských franků](#) na 100 korun. [Směnný kurz](#) vůči [říšské marce](#) činil v roce 1932 0,85 koruny.

Mince za první republiky

Mince byly z různých kovů a slitin včetně zlata.

Na začátku I. světové války si lidé zlaté mince nechávali a nepouštěli je znovu do oběhu, protože se očekávalo zvýšení tržní ceny zlata nad nominální hodnotu mincí.

100 let republiky – politika

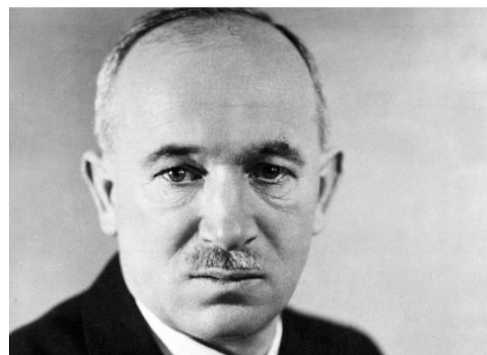
1929-1938

První republika (1918–1938)

V roce 1935 abdikoval prezident T.G. Masaryk (bylo mu 85 let, zemřel v 1937).

Druhým československým prezidentem by zvolen v témže roce Eduard Beneš.

Edvard Beneš (ve funkci 1935 – 1938 a 1945 - 1948) Beneš byl ve funkci mimo jiné v období Mnichovské dohody a začátku tzv. druhé republiky.

Hospodářská krize

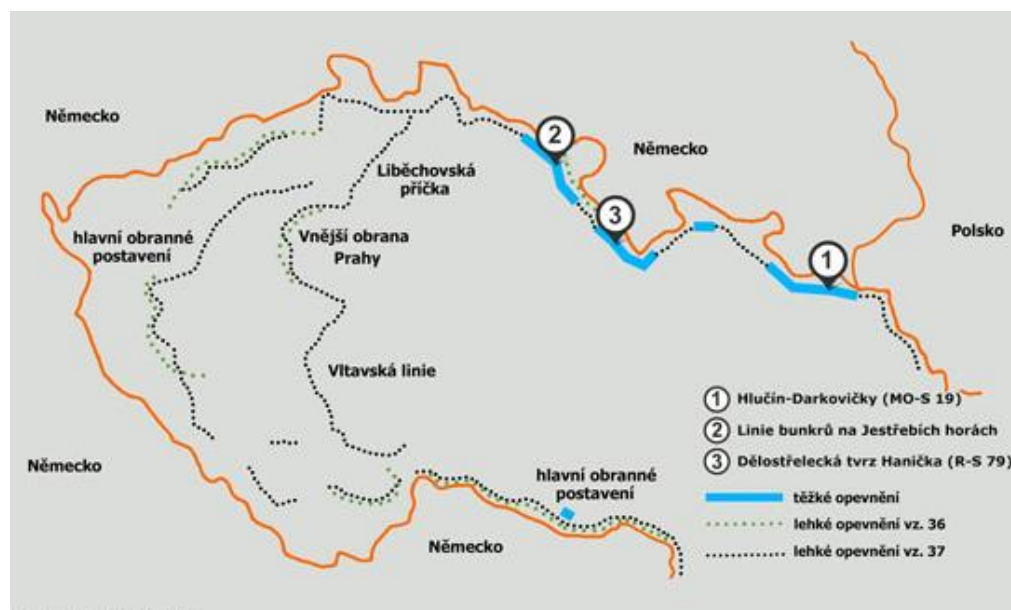
Světová hospodářská krize z roku 1931 však zasáhla také Československo, a výkon hospodářství se silně propadl. Mnoho podniků se ocitlo v úpadku, množství dělníků a řemeslníků přišlo o práci, v některých případech docházelo až k podvýživě. Roku 1931 začala krize opět sílit a roku 1933 dosáhla v Československu svého vrcholu, kdy bylo 1,3 milionů nezaměstnaných. Avšak ani po odeznění krize nedošlo v Československu do roku 1936 k většímu obnovení hospodářského růstu. Teprve v roce 1936 došlo k růstu ekonomiky, který v roce 1937 ještě zesílil. Motorem ekonomiky byly především chemický, hutnický, textilní a papírenský průmysl, které znovu dosáhly předkrizové úrovně.

V roce 1933 se dostal v Německu k moci Adolf Hitler a jeho NSDAP.

To ovlivnilo další vývoj v Evropě (později vedlo k vypuknutí II. Světové války). Německo přestalo respektovat veškeré závazky přijaté po válce, začalo mohutně zbrojit a ohrožovat stabilitu ve střední Evropě.

Československo reagovalo na vzrůstající nebezpečí výstavbou masivního opevnění v celém pohraničí. Výstavba začala v roce 1936 a bohužel v roce 1938 ještě nebyla kompletně dokončena.

Hitler obratně podněcoval německé obyvatelstvo v československém pohraničí (tzv. Sudetech) k nepřátelství vůči čs. orgánům a neustále stupňoval požadavky jejich autonomie až dosáhl toho, že byla 28. září 1938 podepsána v Mnichově dohoda o odstoupení všech pohraničních území s převahou německy mluvícího obyvatelstva Německu.

Dohoda byla podepsána zástupci Německa (Adolf Hitler), Velké Británie (Neville Chamberlain), Francie (Eduard Daladier), Itálie (Benito Mussolini). Zástupci Československa nebyli vůbec přizváni.

Západní mocnosti ve snaze zachránit mír za každou cenu obětovali svého spojence a jedinou demokratickou zemi ve střední a východní Evropě.

Budoucí britský premiér Winston S. Churchill, který neustále kritizoval pasivní politiku své a francouzské vlády, to komentoval výstižně:

„Chtěli jste čestný mír – čest jste ztratili a budete mít válku“.

Odstoupením pohraničí ztratilo Československo 30% svého území, 34% obyvatelstva, téměř celé pohraniční opevnění, značnou část průmyslu a infrastruktury.

Skončilo období tzv. První republiky...

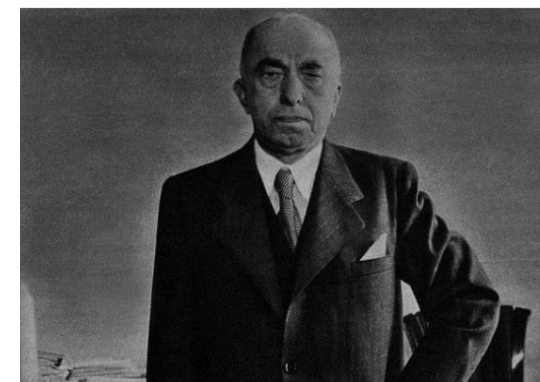
Prezident Eduard Beneš abdikoval a odcestoval do Anglie.

Začalo krátké ani ne půlroční **období druhé republiky**, které mělo trvat jen do 15. března 1939, kdy bylo torzo našeho státu obsazeno Německem.

Prezidentem byl zvolen 66 letý JUDr. Emil Hácha, povoláním předseda Nejvyššího soudu.

Emil Hácha (ve funkci 1938 – 1945)

Hácha stál v čele protektorátu Čechy a Morava, s jehož vznikem byl výhrůžkami donucen souhlasit. Zejména na začátku války se stavěl proti germanizaci a zasazoval se za propuštění vězněných Čechů. V roce 1945 byl zatčen, zemřel ve vězeňské nemocnici na Pankráci.

Deziluze a morální úpadek společnosti se začal projevovat ve fašizaci společnosti, nesnášenlivosti, antisemitismu.

100 let republiky – politika

1939-1948

Druhá republika (1938–1939)

Válečné období (1939–1945)

Poválečné Československo (1945–1948)

Druhá republika je označení pro politický systém ČSR v období 1. října 1938–14. března 1939. Trvala tedy pouhých 167 dní. Následovala po první republice. Druhá republika byla výrazně menší o Sudetoněmecké oblasti postoupené po Mnichovské dohodě Německu.

Politické strany za druhé republiky

Strana národní jednoty představovala vládní stranu. Svou orientací směřovala k nacionálně akcentovanému autoritativnímu režimu. Jejím předsedou byl Rudolf Beran. Strana vznikla sjednocením všech tehdejších českých politických stran, kromě ČSDSD, KSČ a části ČSNS, sdružovala tak všechny tehdejší nelevicové strany. Jádrem strany tvořila bývalá agrární strana. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava strana prakticky zanikla, když část členstva založila stranu Národní souručenství.

Národní strana práce byla opoziční levicová strana. Tvořila ji převážná část členstva zaniklé ČSDSD a část členů ČSNS. Předsedou strany byl Antonín Hampl. Strana představovala umírněnou opozici vůči vládní straně, proti jejímž autoritářským tendencím hájila principy parlamentní demokracie.

Kromě toho existovala politická reprezentace německé menšiny na zbytkovém území Česko-Slovenska. Šlo o nástupkyni Sudetoněmecké strany, kterou během druhé republiky na území republiky vedl Ernst Kundt. Považovala se za součást říšské politické strany NSDAP.

Prezidentem se stal Emil Hácha (ve funkci 1938 – 1945)

V noci ze 14. na 15. března 1939 začala německá armáda obsazovat Čechy a Moravu současně se Slovensko odtrhlo a vznikl samostatný Slovenský stát závislý na Německu.

Hitler vyhlásil Protektorát Čechy a Morava. Podkarpatská Rus (východní soused Slovenska) byla v roce 1939 odtržena od ČSR a zabrána Maďarskem.

Německo začalo ihned po obsazení našich zemí s tvrdými restrikcemi.

Byly uzavřeny vysoké školy, omezena činnost politických stran, ekonomika a veškerý veřejný život byly striktně podřízeny německým potřebám, začalo zatýkání a likvidace veškerého odboje.

Tisíce čs. občanů (hlavně vojáků) utíkají do zahraničí, kde posléze budou bojovat v zahraničních jednotkách za osvobození.

Zemi řídil říšský protektor Konstantin von Neurath, česká vláda s prezidentem Háchou měla pouze symbolickou moc.

Von Neuratha nahrazuje ve funkci v září 1941 generál policie Reinhard Heidrich, který okamžitě začal razantně likvidovat zbytky domácího odboje.

1. září 1939 – Německo napadlo Polsko – začala II. světová válka.

Současně s německou armádou ze západu obsadila východní část Polska Rudá armáda (na základě paktu Ribentrop - Molotov ze srpna 1941). Během 1 měsíce bylo Polsko poraženo.

Jaro 1940 – Německo postupně obsazuje Dánsko, Norsko, Belgie, Holandsko a nakonec v červnu v bleskové válce poráží a obsazuje i Francii. Hitler ovládá spolu se svými spojenci celý kontinent.

Jediná Velká Británie se nepodřizuje – začíná bitva o Británii.

Británie se brání zuby nehty leteckým útokům Luftwafe za pomoci letců z celé okupované Evropy, mezi nimiž hrají významnou úlohu i českoslovenští piloti.

Pilot Spitfire **Josef František** se stal s 19 sestřely nepřátelských letadel nejúspěšnějším letcem celé bitvy. Bohužel zahynul již v říjnu 1940.

22. června 1941 napadlo Německo Sovětský Svaz, na konci roku vstupuje do války i Japonsko a Spojené státy.

27. května 1942 spáchali čs. parašutisté úspěšný atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

V následném teroru byli popraveni tisíce lidí a srovnány se zemí obce Lidice a Ležáky.

Ležácký mlýn na archivním snímku z počátku 20. století

Pohled na vchod ležáckého švandova mlýna, vypáleného nacisty v odvětu za smrt Reinharda Heydricha. V dubnu se ve mlýně nacházela vysilačka Libuše, kterou obsluhoval výsadek Silver A.

Bitva u Stalingradu v zimě 1942 - zdecimována celá 6. Německá armáda, nastává obrat ve vývoji celé války.

červen 1944 – invaze spojenců do Francie a ofenzíva Rudé armády – začíná poslední fáze války. Slovenské Národní povstání v srpnu až říjnu 1944 a Pražské Povstání v květnu 1945 – boj za osvobození od fašistické nadvlády.

květen 1945 – Československo osvobozeno Rudou armádou, v západní Čechy americkými jednotkami. Konec války na evropském kontinentu.
Během války zahynulo 365 000 československých občanů.

Poválečný vývoj

Eduard Beneš se opět stává prezidentem republiky.

Československo se obnovuje v předmnichovských hranicích – **Mnichovská dohoda** byla vítěznými mocnostmi anulována. Ztrácíme Podkarpatskou Rus, je připojena k Sovětskému Svazu.

Na základě dohody vítězných mocností byla Dekretem prezidenta republiky odsunuta převážná část německého obyvatelstva z pohraničních oblastí, celkem asi 3,5 milionů.

Vznik Národní fronty, volby v roce 1946 vyhrála **Komunistická strana** Československa.

Předsedou vlády se stal Klement Gottwald. Komunisté získali ve vládě 9 křesel, včetně resortů armády a vnitra. Komunisté postupně ovládají důležitá místa ve státní správě.

Odmítnutí Marschallova plánu v 1948 (plán obnovy válkou zničené Evropy poskytnutý Spojenými státy) na nátlak Sovětského Svazu definitivně orientovalo Československo politicky a ekonomicky na východního souseda.

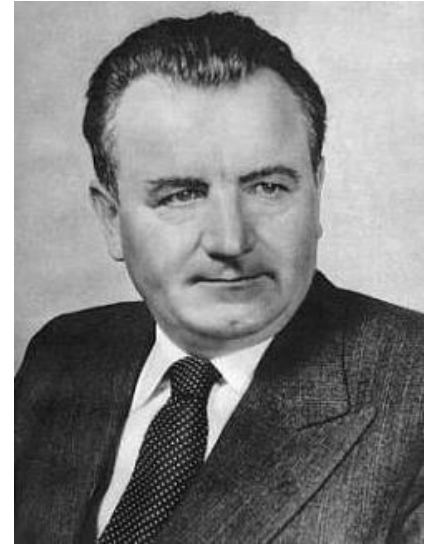
Únor 1948

Prezident Beneš přijal demisi ministrů nekomunistických stran, kterou chtěli protestovat proti nezákonným praktikám komunistů v obsazování postů ve vnitru, armádě a státní správě.

Předseda vlády Klement Gottwald doplnil vládu svými lidmi a komunisté převzali nekontrolovatelnou moc v zemi, kterou ztratili až v listopadu 1989.

Začalo znárodňování, vyvlastňování, perzekuce všech nepohodlných občanů, mezi nimiž byli i vojáci zahraničních jednotek bojujících za naši svobodu především na západní frontě.
V červnu 1948 umírá prezident Eduard Beneš.

Do čela státu je dle očekávání zvolen **Klement Gottwald.**

Od r. 1938-1962

100 let republiky – politika

1949-1958

Budování socialismu

Klement Gottwald (ve funkci 1948 – 1953)

Po únoru 1948 dochází k masívnímu znárodnění československého průmyslu (část již byla znárodněna v roce 1945) a začíná kolektivizace zemědělství.

Ekonomika začíná být centrálně řízena a orientuje se na Sovětský Svaz a ostatní východoevropské země, které jsou pod sovětským vlivem.

Přesto že je v zemi 100% zaměstnanost, životní úroveň se zlepšuje velmi pomalu, až do roku 1953 je v zemi stále (5 let po válce) přidělový systém na potraviny, který již třeba po válce zdecimované Německo opustilo.

Československo se stává součástí RVHP (1949 – 1991) – organizace ekonomické spolupráce východoevropských zemí, řízené SSSR.

Padesátá léta byla ve znamení likvidace nekomunistických oponentů režimu – proces a poprava Milady Horákové ale i čistkami v řadách KSČ – proces s Rudolfem Slánským.

Vznikají PTP – Pomocné Technické Prapory – vojenském pracovní tábory pro nepřátelsky smýšlející oponenty režimu – sedláky, inteligenci, umělce, duchovní.

V březnu 1953 **umírá Josef Vissarionovič Stalin** a v témže měsíci i československý prezident Klement Gottwald.

Ve funkci prezidenta ho nahrazuje **Antonín Zápotocký**.

Antonín Zápotocký (ve funkci 1953 – 1957)

Zápotocký byl v době první republiky odsouzen za organizování generální stávky na Kladensku. Během druhé světové války byl během pokusu o přechod do Polska zatčen a deportován do koncentračního tábora Sachsenhausen.

Jedním z nejkontroverznějších kroků jeho vlády byla měnová reforma z roku 1953. Měna byla devalvována v kurzu 1:5 až 1: 50, takže během jednoho dne znehodnotila úspory drtivé většiny národa. Poklesla životní úroveň i reálná výše platů. Známy je také jeho vánoční projev, kdy ještě jako premiér, dětem vysvětluje, že z Ježíška se stal Děda Mrá

1955 – vznik Varšavské smlouvy – vojenský „ obranný“ pakt východoevropských zemí (včetně ČSR).

V listopadu 1957 umírá prezident **Antonín Zápotocký** a nahrazuje ho **Antonín Novotný**.

V roce 1953 nahradil Stalina v nejvyšší funkci Nikita Chruščov, který v roce 1956 odsoudil Stalinův „ kult osobnosti“, což předurčilo určitou změnu v politice východoevropských komunistických stran a dopomohlo i Novotnému (zastávce Chruščova) k funkci generálního tajemníka KSČ a i prezidenta republiky.

Antonín Novotný (ve funkci 1957 – 1968)

Do funkce byl zvolen díky podpoře sovětského vůdce Nikity Chruščova. Během vlády byl často terčem posměchu kvůli své nízké inteligenci. V roce 1960 konstatoval „vítězství socialismu“. Později prosadil novou ústavu, která mimo jiné změnila název státu na

Československá socialistická republika.

Novotný byl známý svým odporem k sebeuplatnění slovenského národa.

100 let republiky – politika

1959 - 1968

60. léta v Československu, Pražské jaro 1968

Počátek šedesátých let se nesl v duchu nové ústavy. Došlo ke změně v názvu republiky na Československou socialistickou republiku (ČSSR), byl přijat nový státní znak a země byla nově rozdělena na 8 krajů včetně hlavního města Prahy a 76 okresů (na Slovensku 3 kraje a 35 okresů).

Šedesátá léta se nesla v duchu uvolňování politického i kulturního života, docházelo ke kritice neměnnosti stávajícího režimu a ke snahám o návrat k původním myšlenkám Karla Marxe.

Potřeba reformy postihla především hospodářství – souhra různých faktorů od neúrody, přes karibskou krizi až po přírodní kalamity v první polovině šedesátých let ještě více umocnila málo výkonný systém řízení ekonomiky. Hlavní osobou zasazující se o změnu byl ředitel Ekonomického ústavu Ota Šik, kterému se podařilo získat na svou stranu i prezidenta Novotného.

V 60. letech se mimo jiné začíná zlepšovat informovanost občanů ČSSR o situaci na Západě, zahraniční signál byl sice i nadále rušen, vzrůstal však počet lidí, kteří mohli do kapitalistických států vycestovat. V roce 1965 vyjelo na Západ asi 168 000 našich občanů, v roce 1967 již více než 300 000.

Pražské jaro 1968

Cílem reformistů bylo provést plánovanou hospodářskou reformu, odstranit starý systém, který ztělesňoval prezident Novotný a další uvolnění společenských poměrů – vzhledem k tomu, že se jednalo o reformu zevnitř, tak vše samozřejmě pod kontrolou KSČ. Cílový stav se také někdy nazývá jako „socialismus s lidskou tváří“, (často diskutovány byly justiční vraždy a jiná zvěrstva komunistického režimu počátku padesátých let).

V lednu 1968 vystřídal ve funkci tajemníka ÚV KSČ Antonína Novotného Alexander Dubček. Mezi další představitele reformního nebo také obrodného proudu řadíme J. Smrkovského, O. Černíka, Z. Mlynáře či C. Císaře.

O slovo se začaly hlásit také dříve zakázané či zaniklé organizace – v březnu byl ustaven přípravný výbor pro obnovu Junáka; objevily se rovněž snahy o obnovu Sokola. Zaujmout své místo ve společnosti se pokusily také církve.

Postupně se také objevovaly požadavky na založení dalších politických subjektů a stran (i když stále jen na bázi socialismu). V březnu 1968 došlo k založení antikomunistického Klubu angažovaných nestraníků (KAN). Další podobnou organizací byl Klub obětí odsouzených na

základě zákona 231/48 Sb. na ochranu republiky (zkráceně K 231). Zazněl rovněž požadavek na zrušení odstavce o vedoucí roli KSČ ve společnosti. 22. března 1968 odstoupil prezident Novotný a na jeho místo 30. března 1968 nastoupil generál Ludvík Svoboda. Personální změny nastaly rovněž na dalších místech – předsedou vlády se stal Oldřich Černík; předsedou Národního

shromáždění pak Josef Smrkovský. Upřesnění podoby, stanovení cílů i způsobu provádění reformy bylo definováno v rámci Akčního programu KSČ, který byl přijat 5. dubna 1968. Obsahoval změny, které chtěli komunisté provést jak v politické oblasti, tak v oblasti ekonomické i kulturní.

Cesta, kterou se reforma v akčním programu ubírala, získávala spíše odpůrce – a to na obou stranách: konzervativci nechtěli připustit přeměny ve vedení KSČ, na druhou stranu liberálové chtěli dosáhnout skutečné demokracie, kam akční program nesměroval. Navíc zde byla nesouhlasná vyjádření ostatních socialistických států, především pak Sovětského svazu, který obviňoval KSČ z otevírání dveří kontrarevolucionářům.

Od 27. července až do 1. srpna se konalo jednání vedení KSSS a KSČ v železničním vagóně v Čierne nad Tisou (železniční hraniční přechod mezi ČSSR a SSSR). Na něm představitelé KSČ uklidňovali Sověty, že mají situaci pevně v rukou a zavázali se bojovat proti antisocialistickým silám.

Ačkoliv by se mohlo zdát, že po tomto jednání došlo k uklidnění situace, ani zdaleka tomu tak nebylo. Hned 3. srpna se v Bratislavě sešli představitelé „varšavské pětky“ (Bulharska, Maďarska, NDR, Polska a SSSR) a KSČ. Konzervativci tam ze strachu před ztrátou vlivu a moci ve státě oficiálně předali „zvací dopis“ sovětskému vedení, ve kterém jej žádali o pomoc proti kontrarevoluci. 18. srpna na zasedání „varšavské pětky“ v Moskvě bylo na základě tohoto zvacího dopisu rozhodnuto o uskutečnění vojenské intervence do Československa. Současně s vojenským zásahem bylo domluveno převzetí moci konzervativním křídlem KSČ.

20. srpna 1968 kolem 23. hod. večer, překročila vojska Sovětského svazu, Polské lidové republiky, Německé demokratické republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky státní hranice Československé socialistické republiky. Stalo se tak bez vědomí prezidenta republiky, předsedy Národního shromáždění, předsedy vlády i prvního tajemníka ÚV KSČ a parlamentu.

Již 21. srpna byla obsazena většina důležitých měst. Celkově se na území Československa pohybovalo na 750 000 vojáků, více než šest tisíc tanků, necelá tisícovka letadel a spousta další techniky. Invaze si vyžádala také své oběti – více než 70 mrtvých a 700 zraněných občanů ČSSR.

23. srpna 1968 byla v Moskvě na žádost prezidenta Ludvíka Svobody zahájena jednání mezi Sovětským svazem a Československem, které představovali kromě prezidenta Svobody i zatčení straníci. Výsledkem čtyřdenního jednání byl tzv. moskevský protokol, který až na Františka Kriegela podepsalo všech 25 českých a slovenských politiků.

Zakázána byla činnost všech organizací, které vznikly během Pražského jara, byla opět zavedena stranická kontrola médií, byly zakázány ostatní politické subjekty, bylo zrušeno usnesení sjezdu KSČ ve Vysočanech a vliv nevyhovujících reformně laděných komunistů byl postupně snižován.

Pokus o socialismus „s lidskou tváří“ skončil.

KSČ se vrátila ke své předcházející politice perzekucí, cenzury, omezování lidských práv.

Začala doba tzv. „normalizace“.

100 let republiky – politika

1969-1978

Období „normalizace“

Potřeba „normalizace poměrů“ původně byla oficiálním zdůvodněním represivních opatření na počátku této epochy, jako byly čistky v komunistické straně, propouštění ze zaměstnání, obnovení cenzury, zrušení mnoha zájmových a politických sdružení a organizací a další.

V Československu nadále zůstává sovětská armáda.

1969

1. ledna 1969 – Nabyt účinnosti zákon o československé federaci. Československo bylo tvořeno Českou socialistickou republikou a Slovenskou socialistickou republikou. Česká a Slovenská národní rada získaly postavení republikových parlamentů.

16. ledna 1969 - se na Václavském náměstí v Praze na protest proti potlačování svobod po okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy upálil student **Jan Palach**

Jan Palach byl student historie a politické ekonomie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, který obětoval svůj život na protest proti potlačování svobod a pasivnímu přístupu veřejnosti po začátku okupace Československa armádami států Varšavské smlouvy.

Dne 16. ledna 1969 se zapálil v horní části Václavského náměstí v Praze. S rozsáhlými popáleninami byl převezen do nemocnice, kde po třech dnech zemřel

25. února 1969 – Na Václavském náměstí se upálil student SPŠ železniční v Šumperku **Jan Zajíc**. Státní bezpečnost nepovolila zorganizovat jeho pohřeb v Praze, pohřben byl 2. března ve Vítkově, odkud pocházel.

21. srpna 1969 – Masové demonstrace k prvnímu výročí vstupu vojsk Varšavské smlouvy potlačeny ozbrojenými složkami. Největší protesty se konaly v Praze

22. srpna 1969 – Předsednictvo Federálního shromáždění ČSSR pod vedením Alexandra Dubčeka přijalo tzv. **pendrekový zákon**, který zpříšňoval tresty za protikomunistické projevy.

25. srpna 1969 – V Mladé Boleslavi byla **spuštěna výroba automobilů Škoda 100** (skončila v roce 1977).

1970

Byla rozpuštěna skautská organizace **Junák**. Její aktivity oficiálně převzala **Pionýrská organizace SSM**.

Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže (zkratka PO SSM) byla dominantní organizací pro děti a mládež v 70. a 80. letech 20. století v Československu. Měla mj. vládnoucí KSČ usnadňovat působení na mládež ve věku školáků základních škol. Vznikla v lednu 1970, kdy se do ní přeregistrovaly oddíly ze zakázaných dětských organizací (například Pionýra a Junáka, obnovených v březnu 1968). Po sametové revoluci organizace v lednu roku 1990 zanikla.

9.–11. listopadu 1970 – V Praze byl ustaven **Socialistický svaz mládeže**, který sdružoval veškeré mládežnické organizace v ČSSR. Sdružení nahradilo Československý svaz mládeže, jehož činnost byla prakticky ukončena v roce 1968 v souvislosti s obrodným procesem ve společnosti

1. prosince 1970 – V Československu proběhlo Sčítání lidu, domů a bytů. V ČSSR ke dni sčítání žilo 14 344 987 obyvatel, z toho 9 807 697 v ČSR a 4 537 290 v SSR.

9. prosince 1970 – Prezident republiky Ludvík Svoboda jmenoval novou federální vládu vedenou Lubomírem Štrougalem. Předsednictvo České národní rady jmenovalo vládu ČSR vedenou Josefem Korčákem. Předsednictvo Slovenské národní rady jmenovalo vládu SSR vedenou Petrem Colotkou.

1972

13.–14. prosince 1972 – Federální shromáždění přijalo zákon o zvýšení přídavků na děti a zavedení novomanželských půjček. Zároveň došlo k razantnímu nárůstu bytové výstavby. V následujících letech byla zaznamenána rekordní porodnost, vrcholu dosáhla v roce 1974, kdy se na území České socialistické republiky narodilo přes 195 tisíc dětí.

1973

leden – Československá pošta zavedla poštovní směrovací čísla, která slouží pro strojovou identifikaci dodací pošty

22. března 1973 – Federální shromáždění zvolilo **podruhé prezidentem republiky Ludvíka Svobodu**.

9. května 1973 – Československá televize zahájila pravidelné barevné vysílání ze studia Jezerka v Nuslích.

11. prosince 1973 – V Praze byla podepsána Smlouva o vzájemných vztazích mezi ČSSR a NSR. Nejvýznamnějším bodem jejího obsahu bylo uznání Mnichovské dohody z roku 1938 za neplatnou. Smlouva přispěla alespoň k částečnému zlepšení vztahů obou států, byly obnoveny diplomatické styky.

1974

15. července 1974 – Federální shromáždění schválilo smlouvu o normalizaci vztahů mezi ČSSR a NSR.

14. srpna 1974 – Ve Veletržním paláci v Praze 7 – Holešovicích vypukl obrovský požár, který způsobil škodu ve výši 224 milionů Kčs. Následné vyšetřování určilo jako příčinu požáru samovznícení špatně skladované fermeže užívané lakýrníky. Likvidace požáru trvala až do 20. srpna.

1975

28. ledna 1975 – V Praze **umírá** na infarkt bývalý prezident ČSSR **Antonín Novotný**.

9.–11. dubna 1975 – Na třídní návštěvu Československa přijel do Prahy generální tajemník OSN Kurt Waldheim. Jednal se s nejvyššími státními představiteli – s Gustávem Husákem a Lubomírem Štrougalem.

29. května 1975 – Na základě přijaté novely ústavního zákona č. 168/1968 Sb. byl dosavadní prezident ČSSR Ludvík Svoboda uvolněn z funkce ze zdravotních důvodů, jež mu bránily již od dubna 1974 funkci vykonávat. Federální shromáždění následovně jednomyslně **zvolilo novým prezidentem generálního tajemníka ÚV KSČ Gustáva Husáka**.

Gustáv Husák (ve funkci 1975 – 1989)

V padesátých letech byl vězněn, kvůli obvinění z tzv. buržoazního nacionalismu a opakovaně mučen. V 60. letech byl plně rehabilitován. Za jeho vlády byly v období normalizace opět utaženy šrouby totality. Po listopadu 1989 jmenoval „vládu národního porozumění“ a abdikoval.

1977

1. ledna 1977 – Byla založena občanská opoziční iniciativa **Charta 77** nazvaná dle stejnojmenného dokumentu. Charta 77 byla neformální československá občanská iniciativa, která kritizovala „politickou a státní moc“ za nedodržování lidských a občanských práv, k jejichž dodržování se ČSSR zavázala při podpisu Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) v Helsinkách. Iniciativa působila v letech 1977 až 1992. Pojmenována je podle dokumentu *Charta 77 (Prohlášení Charty 77)* z 1. ledna 1977.

Autoři textu Charty 77 si přáli zůstat v anonymitě. Obecně se známo pouze tolik, že značnou část sestavili Václav Havel a Pavel Kohout.

28. ledna 1977 – V reakci na vydání prohlášení Charty 77 byla do Národního divadla v Praze svolána podpisová kampaň československých umělců, kteří svými podpisy měli manifestovat pevné odhodlání novými tvůrčími činy přispět k socialistickému rozvoji společnosti. Provolání „Za nové tvůrčí činy ve jménu socialismu a míru“, pro něž se vžil zkrácený název "Anticharta", přečetla herečka Jiřina Švorcová. Většina umělců však podepsala dokument pod nátlakem, nebo v dojmu, že se jedná o „prezenční listinu“ shromáždění.

1978

Březen 1978 – v kosmické lodi Sojuz 28 odstartoval do vesmíru první československý kosmonaut **Vladimír Remek**. Stali jsme se třetí zemí na světě, která vyslala svého kosmonauta do vesmíru (po Sovětech a Američanech).

30. května 1978 – Na oficiální přátelskou návštěvu ČSSR přiletěla do Prahy sovětská stranická a vládní delegace, vedená generálním tajemníkem ÚV KSSS Leonidem Iljičem Brežněvem. Po projednání vzájemných vztahů Československa a Sovětského svazu a některých mezinárodně politických otázek převzal Brežněv z rukou Gustáva Husáka Řád Klementa Gottwalda a podepsal prohlášení o dalším rozvoji přátelství a spolupráce. Sovětská delegace setrvala v ČSSR do 2. června.

21. června 1978 – Byl schválen zákon o opatřeních ve školství, který zaváděl povinnou desetiletou školní docházku v rámci 8 ročníků základní školy a minimálně 2 ročníků školy střední.

100 let republiky – politika

1979-1988

1979

1. dubna 1979 – V Československu byl zaveden každoroční letní čas, který byl až do roku 1996 zaváděn od poslední neděle v březnu do poslední neděle v září

15. srpna 1979 – Byly zvýšeny státní maloobchodní ceny benzinů a nafty na dvojnásobek – např. Speciál ze 4 Kč na 8 Kč za litr.

20. září **1979** – V Praze **zemřel** po dlouhé nemoci bývalý prezident ČSSR, armádní generál Ludvík Svoboda. Dne 26. září se konal velkolepý státní pohřeb za účasti nejvyšších představitelů strany i vlády a tisíců československých občanů.

1980

22. května 1980 – Po 5 letech se konala volba prezidenta ČSSR. Jednalo se však pouze o formalitu, **prezidentem byl jednomyslně zvolen** Gustáv Husák.

1. listopadu 1980 – V Československu proběhlo sčítání lidu. Na území republiky k tomuto datu žilo 15 276 799 obyvatel, z toho v ČSR 10 288 946 a v SSR 4 987 853.

1981

6. – 10. dubna 1981 – V nově zprovozněném Paláci kultury v Praze se konal XVI. sjezd KSČ. Účastnilo se ho 1 447 delegátů ze všech krajů republiky. Výsledky sjezdu nepřinesly téměř žádné vnitropolitické změny, nadále pokračovala politika normalizace, ve vedení strany nedošlo téměř k žádným kádrovým obměnám. V důsledku ekonomických obtíží zemí východního bloku však bylo přiznáno nesplnění plánovaného růstu národního důchodu.

1982

25.–30. ledna **1982** – V prostoru Prahy, Plzně, Karlových Varů, Liberce a Litoměřic se uskutečnilo vojenské cvičení států Varšavské smlouvy Družba 82. Zúčastnili se ho příslušníci pozemních vojsk a letectva československé, sovětské a maďarské armády. Cílem bylo zdokonalení součinnosti mezi veliteli spojeneckých armád v zimních podmínkách. Cvičení se zúčastnilo na 25 tis. Vojáků

20. února **1982** – Zmocněnec československé vlády převzal ve Švýcarsku od zástupců vlád USA, Británie a Francie 18,4 tun československého měnového zlata, které bylo za druhé světové války uloupeno nacisty. Aktem byly zároveň vyrovnány otevřené majetkoprávní vztahy mezi ČSSR na jedné straně a Velkou Británií a USA na straně druhé, které vznikly v průběhu a po skončení druhé světové války

11. listopadu **1982** – Andrej Babiš podepsal v Bratislavě závazek ke spolupráci s StB

1983

4. ledna **1983** – se v Praze konalo jednání Poradního výboru Varšavského paktu, kde se setkali všichni čelní představitelé členských států (Andropov, Husák, Jaruzelski, Kádár, Honecker, Ceausescu)

4. března **1983** – Těžce nemocný Václav Havel byl na žádost Charty 77 propuštěn z vězení

27. března 1983 – Orgány StB podnikly pod názvem akce „Vír“ plošný zátah proti řeholníkům františkánského řádu na celém území Československa, který zahrnoval domovní prohlídky a výslechy. Příslušníci bezpečnostních sborů zabavili řeholníkům studijní materiály, liturgické potřeby a různé další rukopisy. Sedm členů řádu bylo uvězněno, dva z nich byli odsouzeni za maření státního dozoru nad církvemi. Zbývajících pět členů bylo zejména díky mezinárodnímu tlaku později propuštěno. Zásah měl velký ohlas v zahraničních sdělovacích prostředcích, zejm. v Itálii. Reakcí byla také rozsáhlá podpisová akce proti zásahu StB – 2. června t. r. obdržel kardinál František Tomášek dopis s téměř 3 400 podpisy věřících katolíků i protestantů

21.–26. června 1983 – Palác kultury v Praze se stal dějištěm významného mezinárodního jednání Světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce, kterého se zúčastnilo na 3 625 delegátů ze 132 zemí celého světa.

18. listopadu 1983 – Za účasti prezidenta republiky Gustáva Husáka bylo v Praze při příležitosti stého výročí otevření po 7 let trvající rekonstrukci znovu zprovozněno Národní divadlo. Provoz divadla byl symbolicky zahájen představením Smetanovy opery Libuše

1984

31. ledna 1984 – V pražském IKEMu lékaři provedli první úspěšnou transplantaci srdce ve východní Evropě

5.–14. září 1984 – Ve vojenských prostorech ČSSR se konalo spojenecké vojenské cvičení armád států Varšavské smlouvy Štít 84. Zúčastnili se ho příslušníci československé, sovětské, maďarské, polské, rumunské a bulharské armády.

1985

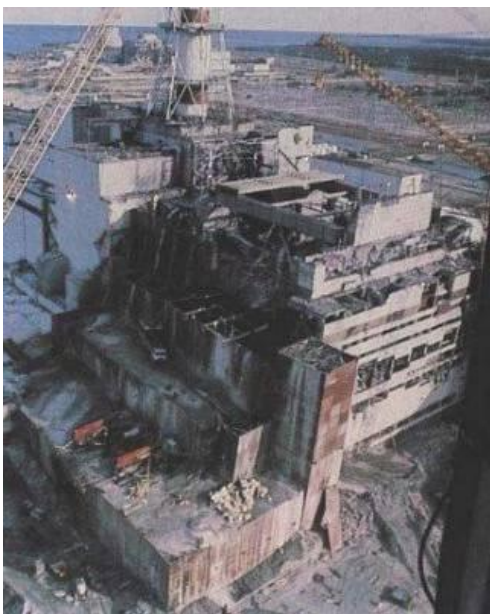
3. května 1985 – začal vyrábět elektrickou energii první blok jaderné elektrárny Dukovany

22. května 1985 – Ve Vladislavském sále Pražského hradu se konala volba prezidenta Československé socialistické republiky. Potřetí byl jednomyslně zvolen prezidentem Gustáv Husák.

1986

29. dubna **1986** – Pracovníci Jaderné elektrárny Dukovany zachytili jako první v Československu zvýšenou úroveň radiace způsobenou únikem látek z havarovaného čtvrtého reaktoru černobylské jaderné elektrárny v Sovětském svazu. Zvýšená koncentrace byla zjištěna zejména u radioaktivního cesia a jódu. Nejvyšších objemových aktivit bylo dosaženo ve dnech 30. dubna a 1. května.

2. září 1986 – Orgány StB provedly razii v bytech 7 členů tzv. Jazzové sekce a zabavila na 800 knih a několik set časopisů „diverzní“ povahy. Akce byla vyvrcholením rozsáhlé kampaně proti sdružení alternativních hudebníků Jazzová sekce, které bylo již v roce 1984 státními orgány zakázáno. V následném soudním líčení byli vybraní členové sdružení odsouzeni k několikaletým trestům odnětí svobody za majetkovou trestnou činnost (nedovolené podnikání) a porušování autorského zákona. Za odsouzené hudebníky se postavily opoziční organizace Charta 77 a Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, stejně jako větší množství významných zahraničních umělců (např. Elton John, Paul McCartney, Sting nebo PhilCollins)

8. – 12. září 1986 – Ve vojenských prostorech Československa se konalo cvičení sovětské, maďarské a československé lidové armády pod názvem Družba 86 s účastí přes 25 tisíc vojáků.

1987

Počátek února zahájena výstavba provozních objektů budoucí jaderné elektrárny Temelín

duben 1987 – Byl zahájen zkušební provoz letecké záchranné služby v Československu

9.–11. dubna 1987 – Československo navštívil za značného zájmu veřejnosti generální tajemník ÚV KSSMichail Sergejevič Gorbačov.

Gorbačov se pokusil se zavést ekonomické reformy (perestrojku), které měly zvýšit životní úroveň, produktivitu práce a měla přinést politické uvolnění. Mnohé z jeho reforem byly však negativně vnímány vládnoucími špičkami a částí obyvatelstva.

10. prosince 1987– Na den lidských práv se na Staroměstském náměstí uskutečnila demonstrace asi dvou tisíc občanů na podporu opoziční iniciativy Charta 77. Celá akce probíhala pod dohledem několika set příslušníků Veřejné i Státní tajné bezpečnosti. Značné množství účastníků demonstrace bylo následovně vyslýcháno.

17.–18. prosince 1987 – Na sedmém zasedání ÚV KSČ došlo k velmi výrazné kádrové obměně ve vedení strany. Na funkci generálního tajemníka ÚV KSČ rezignoval Gustáv Husák a do čela strany byl na jeho návrh jednomyslně zvolen Miloš Jakeš. Gustáv Husák však nadále zůstal prezidentem ČSSR.

1988

17. června **1988** – Vleklé problémy se zásobováním toaletním papírem vystupňované požárem v papírnách Harmanec v okr. Banská Bystrica, které byly největším výrobcem toaletního papíru v ČSSR, dosáhly takové závažnosti, že je muselo projednávat předsednictvo ÚV KSČ. Rozhodnuto bylo o výstavbě nových výrobních kapacit tak, aby bylo možné dosáhnout produkce 2,5 kg toaletního papíru na osobu a přiblížit se

evropskému průměru spotřeby. Dočasný výpadek v zásobování bylo nutné vyřešit dovozem z Rakouska a Číny za devizy.

21. srpna 1988 – Při příležitosti 20. výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa se v Praze na Václavském náměstí uskutečnila demonstrace několika tisíc lidí svolaná nezávislými opozičními iniciativami České děti a Nezávislé mírové sdružení. Demonstranti požadovali zrušení cenzury, odchod sovětských vojsk z území ČSSR, svobodné volby, pluralismus a dodržování lidských práv. Demonstrace byla rozehnána jednotkami bezpečnosti. Více než 100 účastníků bylo zadrženo, s 13 bylo zahájeno trestní řízení.

10. října **1988** – Federální vláda pod vedením Lubomíra Štrougala podala demisi. O dva dni později byla jmenována vláda nová pod vedením dosavadního předsedy české vlády Ladislava Adamce, který patřil ke kritikům některých praktik normalizační politiky, a který považoval za nutný předpoklad úspěchu hospodářských reforem provedení reformy politické. Novým předsedou české vlády byl zvolen František Pitra.

5. listopadu 1988 – V Praze byl ustanoven Československý helsinský výbor – organizace kladoucí si za cíl podporu zásad Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě z Helsinek

ze srpna 1975. Do čela organizace se postavil Chartista Jiří Hájek.

8.–9. prosince 1988 – Na oficiální návštěvu Československa přiletěl do Prahy francouzský prezident François Mitterrand. Nejprve se setkal s představiteli státu Gustávem Husákem, Ladislavem Adamcem a Miloušem Jakešem. Opatrně jim naznačil, že v Československu je ještě velký prostor ke zlepšování lidských práv

10. prosince 1988 – Na Škroupově náměstí v Praze 3 se za účasti asi 3000 osob uskutečnila první povolená opoziční demonstrace uspořádaná v rámci oslav Dne lidských práv. Na demonstraci vystoupil Václav Havel a další představitelé Charty 77 i jiných opozičních iniciativ. Hymnu na shromáždění zazpívala Marta Kubišová. Minutou ticha vzpomněli účastníci demonstrace obětí zemětřesení v Arménii a odhlasovali rezoluci za propuštění politických vězňů

100 let republiky – politika

1989-1998

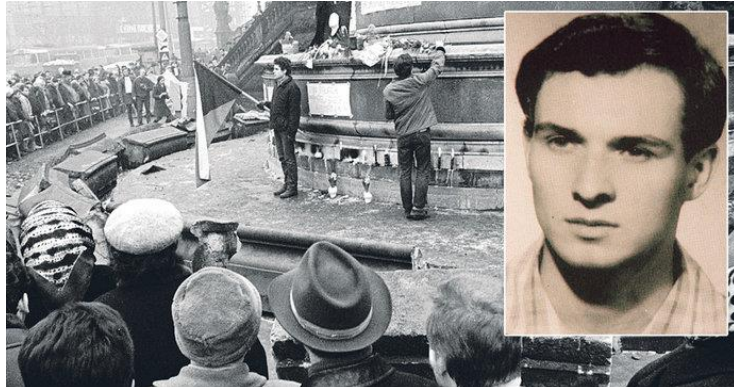
„Sametová revoluce“ a konec vlády jedné strany....

Pád komunismu v Evropě byla série revolucí, která ukončila vládu komunistických režimů v zemích evropského Východního bloku.

15.–22. ledna 1989 – V upomínku na 20. výročí sebeupálení studenta **Jana Palacha** se v Praze 15. ledna konalo vzpomínkové shromáždění studentů, které bylo v prostoru Můstku v dolní části Václavského náměstí brutálně rozehnáno bezpečnostními orgány za použití vodních děl, psů a obušků. Na potlačení demonstrace se podílelo 2 200 příslušníků Veřejné bezpečnosti a 1 300 příslušníků Lidových milicí z průmyslových závodů Prahy. Následující dny probíhaly v centru města další demonstrace, proti nimž tvrdě zasahovaly bezpečnostní složky. 16. ledna bylo zadrženo větší množství představitelů opozičních iniciativ vč. **Václava Havla**. Palachův týden vyvrcholil 21. ledna výpravou k hrobu Jana Palacha ve Všetatech na Mělnicku – v obci, z níž pocházel. Celkem bylo během týdne zadrženo přes 800 účastníků demonstrací, 8 vedoucích představitelů opozice vč. Václava Havla bylo odsouzeno za výtržnictví k trestům odnětí svobody. Protesty se staly předmětem zájmu mnohých západních sdělovacích prostředků. Proti represím vystoupilo mnoho významných zahraničních osobností, mezinárodních organizací i vlád různých států světa. Kritika zazněla také ze strany ostatních států Varšavské smlouvy vč. Sovětského svazu.

21. února 1989 – Václav Havel byl odsouzen k odnětí svobody na dobu 9 měsíců.

17. listopadu 1989 – V 16 hodin započalo v Praze 2 na Albertově povolené shromáždění studentů pražských vysokých škol uspořádané u příležitosti 50. výročí protinacistické demonstrace během pohřbu studenta Jana Opletala. Sešlo se zhruba 15 tisíc studentů. Velmi záhy se oficiální manifestace měnila v demonstraci vyjadřující prostřednictvím mluvčích nezávislých studentů odpor k totalitnímu režimu. Studenti požadují odchod Milouše Jakeše, boj za svobodu, provolávají slávu Chartě 77 a Václavu Havlovi. Shromáždění (za dozoru příslušníků Státní bezpečnosti v civilu) na Albertově končí dle plánu v 16:40 hod. Průvod studentů se poté vydává na Vyšehrad. V 17:30 se na Slavíně u hrobu Karla Hynka Máchy schází asi 10 tisíc osob. Po položení svíček na hrob a zpěvu státní hymny byla ukončena oficiální část shromáždění na Vyšehradě. Studenti se však nerozcházejí a vydávají se ulicí Na Slupi směrem na Karlovo náměstí. V 18:25 je průvod u Botanické zahrady zastaven jednotkou zvláštního určení. Dochází k prvním potyčkám mezi studenty a bezpečnostními orgány. Průvod mění směr do Plavecké ulice a na nábreží. Přidávají se další lidé. Velitel středočeské StB vydává pokyn k zabránění vstupu demonstrantů na Václavské náměstí prostřednictvím zablokování Národní třídy. V 19:30 je celá obrovská skupina asi 50 tisíc demonstrantů z obou stran obklíčena na Národní třídě –

demonstranti si sedají na zem a zapalují svíčky. Ve 20:30 začínají pluky Veřejné bezpečnosti, s podporou dvou obrněných transportérů, postupovat od Národního divadla k davu, čímž vzniká tlačence. Příslušníci VB bijí demonstranty bez ohledu na věk a pohlaví obušky, zatčení jsou odváděni do připravených autobusů. V Mikulandské ulici musejí demonstranti projít "uličkou smrti" vytvořenou příslušníky OZU (Odbor zvláštního určení MV – tzv. červené barety). Dav je rozehnán po 21. hodině. Ve 23 hodin se v Divadle Na zábradlí schází herci Jaromír Hanzlík, Miroslav Krobot, Jiří Lábus a Ivan Rajmont se studenty Divadelní akademie múzických umění (DAMU) a vzniká myšlenka vyhlášení studentské stávky. Objevuje se zpráva o možných mrtvých. Začala Sametová revoluce.

Sametová revoluce (jinak také **Něžná revoluce**) je označení období politických změn v Československu mezi 17. listopadem a 29. prosincem roku 1989, které vedly k pádu komunistického režimu a přeměně politického zřízení na pluralitní demokracii. K urychlení změn přispěl rozpad bývalého Východního bloku a narůstající nespokojenost obyvatelstva s ekonomickou a politickou situací v zemi.

18. listopadu – Studenti DAMU, herci i další umělci se na setkání v Realistickém divadle v Praze rozhodli vyhlásit poté měla nastat stávka vyhláší na Václavském Martin Mejstřík za umění neomezenou fakult Akademie (DAMU, přidává i Fakulta herců davu pod sv. Václavem oznamuje, že pražská divadla studenty podporují. K pražským umělcům se postupně přidávali členové ostatních zejm. divadelních souborů z dalších míst ČSSR. Současně se šířila fáma o smrti studenta Martina Šmída během zásahu na Národní třídě, kterou se později podařilo vyvrátit (jednalo se o akci zinscenovanou StB).

19. listopadu – Sloučením všech opozičních iniciativ vzniklo na shromáždění v Činoherním klubu v Praze **Občanské fórum**. V provolání byla přednesena výzva k vyhlášení generální stávky 27. listopadu od 12 do 14 hodin. V Umělecké besedě v Bratislavě se téhož dne konalo ustavující shromáždění slovenských umělců a studentů, kteří dali vzniknout hnutí Verejnosť proti násiliu – slovenské období Občanského fóra. V reakci na závažné události posledních tří dnů vydal ÚV KSČ pokyn k uvedení jednotek Lidových milicí do plné pohotovosti. Předseda české vlády František Pitra byl pověřen přednést v televizním vysílání stanovisko KSČ s výzvou občanů ke klidu a podpoře stranického vedení.

20. listopadu – Na Václavském náměstí v Praze se konala první demonstrace se skutečně masovou účastí – asi 100 tisíc osob. Na demonstraci vystoupil předseda ÚV SSM Vasil Mohorita a podpořil požadavky stávkujících studentů.

29. prosince – Ve Vladislavském sále Pražského hradu byl 9. československým prezidentem jednomyslně zvolen Václav Havel.

Václav Havel (ve funkci 1990 – 2003)

První polistopadový prezident, disident, dramatik a spoluzakladatel Charty 77 a Občanského fóra. Měl zásadní vliv na prozápadní a demokratické směřování ČSFR a později Česka. Značné kontroverze vyvolal podporou bombardování Jugoslávie, pro které se později vžil termín „humanitární bombardování“. Jako jeden z mála evropských státníků podpořil v roce 2003 americkou invazi do Iráku. Podobně jako u Masaryka byl přijat zákon o Havlových zásluhách o demokracii.

1990

1. ledna 1990 - Prezident Václav Havel vyhlásil všeobecnou amnestii.

1. února 1990– Na rozkaz ministra vnitra Richarda Sachera byla **zrušena Státní bezpečnost**.

21. února 1990– Václav Havel jako první politik z východní Evropy přednesl projev v Kongresu USA.

6. března 1990 – Česká národní rada schválila ústavní zákon o změně názvu České socialistické republiky na Českou republiku.

23. dubna 1990 – Československá federativní republika se transformovala na Českou a Slovenskou Federativní Republiku; tím skončila pomlčková válka, i když název státu odporoval spisovné češtině.

5. července 1990- Václav Havel byl zvolen **československým prezidentem**

25. října 1990– Federální shromáždění schválilo zákon o Malé privatizaci, která umožnila provozování maloobchodu a služeb nestátním subjektům.

16. listopadu 1990 – Federální shromáždění schválilo zákon o navrácení majetku Komunistické strany Československa.

17. listopadu 1990 – Na oslavy 1. výročí Sametové revoluce do Československa přijel první americký prezident George Bush.

1991

3. března 1991 – proběhlo československé Sčítání lidu, domů a bytů 1991. Poprvé od sčítání v roce 1950 obsahovalo také otázky týkající se náboženského vyznání občanů. Akci provedl Federální statistický úřad ČSFR. Na území ČR bylo zjištěno 10 302 215 obyvatel, na území SR 5 274 335 obyvatel, celkem v ČSFR tedy 15 576 550 obyvatel.

Po sametové revoluci byla za dohledu Michaela Kocába jako předsedy parlamentní komise pro dohled nad odsunem sovětských vojsk z Československa uzavřena československo-sovětská dohoda o odchodu Sovětské armády z Československa. Poslední železniční transport Sovětské armády opustil československé území 21. června 1991.

1992

13. února 1992 – Československo se stalo 39. zemí připojenou k internetu.¹

18. května 1992 – Začala první vlna **kupónové privatizace**, které se zúčastnilo 77 % oprávněných občanů.

Kupónová privatizace je privatizační metoda, při které občané státu dostanou možnost levného nákupu, případně obdrží zdarma tzv. kupónové knížky s určitým počtem tzv. kupónů (poukazů), za které mohou následně vlastněné společnosti, privatizace uvolněna. uskutečnila v ČSFR v druhá vlna v České prosince). V každé vlně kupónovou knížku za 35 Kč a k ní známku za 1000 Kč. Kuponová knížka obsahovala 10 kuponů po 100 bodech. Tím se stal DIKem neboli „držitelem investičních kupónů“. Každá vlna privatizace se skládala z několika navazujících kol, v každém kole mohl DIK pomocí kupónů uplatnit poptávku po vybraných akcích v kursu stanoveném pro příslušné kolo, současně uplatňovaly od druhého kola poptávku i investiční fondy. Pokud poptávka nepřevyšovala nabídku, akcie byly zájemcům v zaknihované formě připsány na účet ve Středisku cenných papírů a zbytek akcií příslušné společnosti postoupil do dalších kola. Pokud poptávka převyšovala nabídku, zájemcům nebyly

získat vlastnický podíl v kterékoliv státem která je státními orgány do kupónové První vlna kupónové privatizace se roce 1992 (5 kol od května do prosince), republice roku 1994 (6 kol od března do si každý dospělý občan mohl zakoupit

akcie příslušné společnosti připsány a postoupily všechny do dalšího kola. Zbytek akcií po posledním kole zůstal Fondu národního majetku.

20. červenec 1992 – Václav Havel abdikoval na úřad prezidenta.

1993

1. ledna 1993 – Se zánikem Československa vznikly nástupnické státy **Česká republika a Slovenská republika**. Ve Vladislavském sále na Pražském hradě se konalo první zasedání Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

26. ledna 1993–**Václav Havel byl zvolen prvním prezidentem České republiky.**

8. února 1993– Proběhla měnová odluka, při které z původní koruny československé vznikly dvě národní měny: koruna česká a koruna slovenská. Předcházelo jí čtyřdenní období kolkování československých bankovek.

22. února 1993 – Česká republika se stala členem **UNESCO**.

1. března 1993– Vstoupila v platnost dohoda o volném obchodu mezi ČR, SR, Polskem a Maďarskem.

1995

- zpoplatněno používání dálnic a rychlostních silnic
- Centrum Kutné Hory bylo zapsáno na seznam světového dědictví UNESCO.
- Česko vstoupilo do Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

1996

27. března 1996 – Na třídení návštěvu přijela britská královna Alžběta II.

31. května 1996 – 1. června proběhly volby Poslanecké sněmovny. Z nich sice vyšla vítězně ODS, avšak pravicová koalice ztratila ve sněmovně většinu, neboť disponovala pouze 99 hlasy proti 101 hlasu opozice. Došlo k ustanovení menšinové vlády v čele s Václavem Klausem.

15. a 16. listopadu proběhly v ČR první volby do Senátu. Jelikož to byly první volby, volilo se v celé republice všech 81 senátorů.

- Byl spuštěn internetový portál Seznam.cz

1997

4. ledna 1997 – Prezident České republiky Václav Havel se oženil s Dagmar Veškrnovou.

21. ledna 1997 – Premiér Václav Klaus a spolkový kancléř Helmut Kohl ratifikovali v Praze Česko-německou deklaraci. Proti ratifikaci, jakož i proti celé Česko-německé deklaraci, se ohradil předseda SPR-RSČ Miroslav Sládek ve svém projevu, za nějž byl o rok později trestně stíhán.

14. února 1997 - schválily obě komory parlamentu ČR Česko-německou deklaraci.

12. června 1997 - oznamuje prezident Havel svoji kandidaturu na prezidenta.

25. července 1997 došlo k úpravě česko-slovenské státní hranice.

4. září 1997 začalo v Praze Forum 2000, které založili Václav Havel, Yohei Sasakawa a Elie Wiesel. Jejím hostem byl i tibetský dalajláma, který přijel na osobní pozvání prezidenta Václava Havla, aby se zúčastnil tohoto diskuzního panelu.

3. prosince 1997 vyšel zákon o územním členění státu – Česká republika byla rozdělena do 14 krajů s platností od 1. ledna 2000.

1998

12. ledna 1998 – Byl spuštěn internetový zpravodajský portál iDNES.cz

20. ledna 1998 – **Václav Havel byl zvolen českým prezidentem na druhé funkční období.**

22. července 1998 – Byla jmenována vláda Miloše Zemana.

100 let republiky – politika

1999-2008

1999

12. března **1999** – Česká republika se spolu s Polskem a Maďarskem stala členem NATO

12. květen **1999** – Zemanova vláda rozhodla o dostavbě jaderné elektrárny Temelín

2000

1. ledna **2000** – Začalo fungovat 14 nových samosprávných krajů.

12. listopadu **2000** – Krajské a senátní volby

21. prosince **2000** – První blok Jaderné elektrárny Temelín byl poprvé připojen do rozvodné sítě.

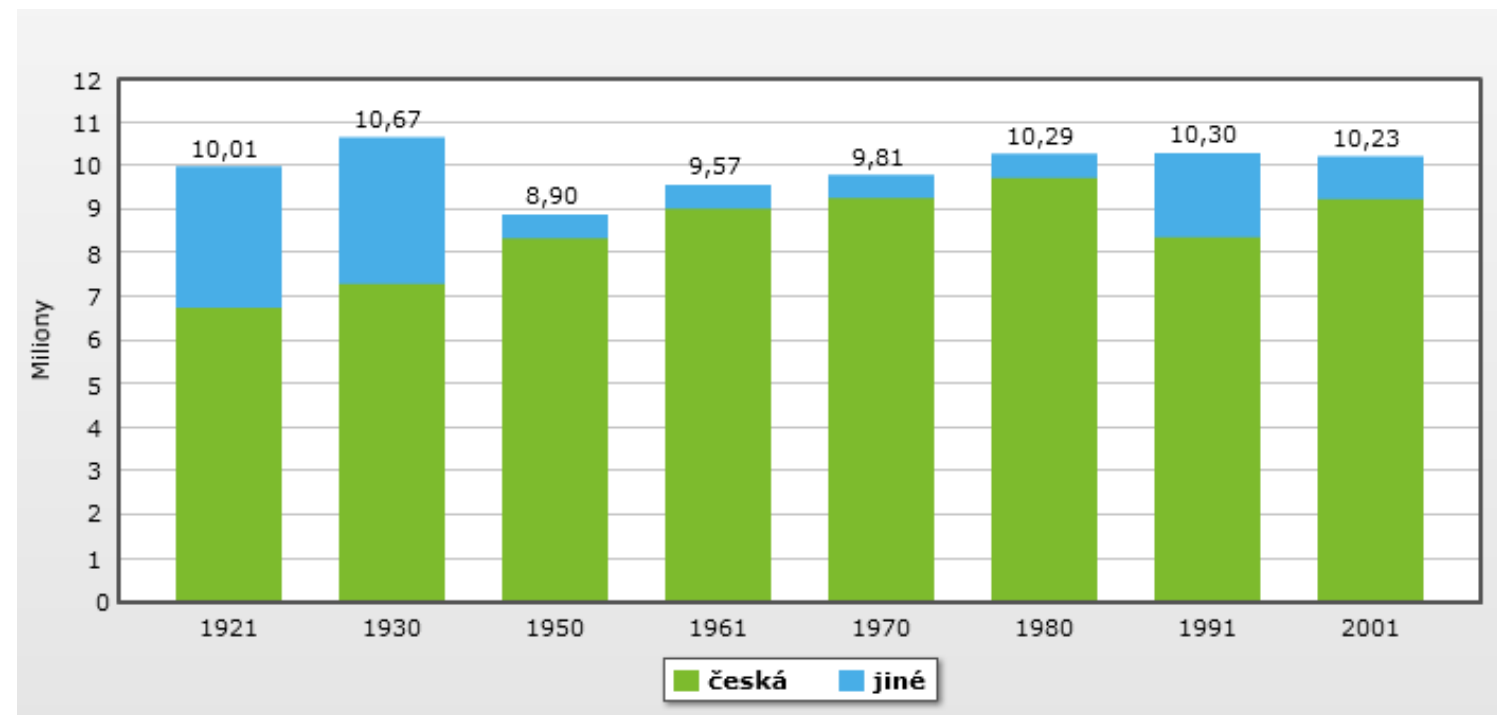
2001

Tento rok proběhlo sčítání lidu

11. září **2001** – ve světě - Teroristé unesli 4 dopravní letadla v USA. Dvěma narazili do budov WorldTrade Center v New Yorku, jedno letadlo narazilo do budovy Pentagonu, jedno se zřítilo v Pensylvánii. Celkem přibližně 3000 mrtvých.

Sčítání lidu: Obyvatelstvo dle národnosti

2002

únor – vznikla česká Liberální reformní strana

10. června **2002** - byl zahájen zkušební provoz prvního bloku Jaderné elektrárny Temelín

14. června a 15. června **2002** proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

21.–22. listopadu 2002 se konal summit Severoatlantické aliance v Praze.

31. prosince ve 24:00 hodin přestaly v České republice existovat okresní úřady, jejichž pravomoc přešla od 1. ledna 2003 na obce s rozšířenou působností

2003

28. února **2003** – Václav Klaus zvolen prezidentem.

Václav Klaus (ve funkci 2003 – 2013)

Jeden ze symbolů volného trhu a kupónové privatizace. V 90. letech spoluzaložil ODS. Spolu s Vladimírem Mečiarem stál u rozdělení Československa. Klaus proslul jako kritik boje s globálním oteplováním, odpůrce multikulturalismu a euroskeptik. V lednu 2013 vyhlásil amnestii, která se týkala kontroverzních podnikatelů jako například Františka Chvalovského, Tomáše Pitra nebo manažerů zkrachovalé Union banky

Od pátku 13. června do soboty 14. června

2003 proběhlo celostátní referendum o vstupu České republiky do Evropské unie. Pro vstup do EU se vyslovilo 77,3% hlasujících. Volební účast byla 55,2%.

2004

4. února 2004 založena sociální síť Facebook

1. května 2004 - Rozšíření Evropské unie o Česko, Estonsko, Kypr, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Maltu, Polsko, Slovensko a Slovinsko.

5. listopadu 2004 -Krajské a senátní volby v České Republice . Vítězem ODS.

12. – 13. listopad **2004** - V České republice skončilo druhé kolo senátních voleb za rekordně nízké účasti voličů – 18,41 %. Z 26 zvolených senátorů jich 17 získala ODS

16. listopadu 2004 - Česká vláda rozhodla o tom, že političtí vězni komunistického režimu z let 1948–1968 dostanou příspěvek k důchodu jako odškodné. Příspěvek bude činit 50 Kč za každý započatý měsíc věznění.

2005

3. ledna **2005** – Český státní rozpočet za rok 2004 skončil se schodkem 93,5 miliardy Kč. Schodek je o 21,5 miliardy korun nižší, než předpokládal návrh rozpočtu. Na jeho snížení má zásluhu vyšší příjem státu zejména z daní.

25. dubna **2005** – Předsedové stran bývalé české vládní koalice – ČSSD, KDU-ČSL a US-DEU – podepsali smlouvu o politické spolupráci, která má umožnit vznik nové vlády v čele s dosavadním ministrem pro místní rozvoj Jiřím Paroubkem (ČSSD). Dosavadní předseda vlády Stanislav Gross následně podal demisi, kterou prezident Václav Klaus přijal.

2006

2.–3. června **2006** – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2006> Došlo k unikátní situaci. Volby vyhrála pravicová ODS, přesto dopadly patem. Středopravice (ODS, KDU-ČSL a Zelení) a Levice (ČSSD a KSČM) získaly po 100 mandátech. Nastala složitá politická situace a složité sestavování středopravicové trojkoaliční vlády pod vedením Mirka Topolánka (ODS).

3. července 2006 – Měsíc po volbách do Poslanecké sněmovny není otevřena žádná cesta k nové vládě. ČR spěje k ústavní krizi.

16. srpna 2006 – Mirek Topolánek byl jmenován předsedou vlády.

3. října **2006** – Poprvé po roce 1989 (Sametové revoluci) nedostala vláda důvěru.

8. listopadu **2006** – Mirek Topolánek jmenován podruhé předsedou vlády

2007

Zahájení programového období 2007 až 2013, ve kterém bude do České republiky alokováno 26,69 miliard eur z fondů Evropské unie.

21. června **2007** – Ve velkochovu v Tisové v okrese Ústí nad Orlicí byl zaznamenán první výskyt viru ptačí chřipky v chovu na území Česka.

21. prosince **2007** – Devět zemí, včetně Česka, vstoupilo do Schengenského prostoru. Lze tak cestovat již 24 evropskými státy bez hraničních kontrol.

2008

Celosvětová ekonomická krize byla už v roce 2007 naznačena několika důležitými indikátory. Prvotní příčinou byla americká hypoteční krize, která postupně přerostla ve světovou finanční krizi. V září 2008 burzy po celém světě zaznamenaly hluboký propad: pražská burza se 10. září propadla na 26měsíční minimum, newyorská burza 15. září zažila nejhlubší propad od 11. září 2001. Vlivem krize klesly ceny bytů a domů, což napomohlo tomu, že si lidé v Česku začali pořizovat vlastní bydlení místo nájmu

15. února **2008** – Václav Klaus byl znovu zvolen prezidentem České republiky. Jeho mandát vypršel v roce 2013.

8. června **2008** – Česká republika a Spojené státy podepsali smlouvu o instalaci radaru protiraketové obrany v Brdech.

31. srpna 2008 – Byla ukončena platnost padesátihalérových mincí a dvacetikorunové bankovky

100 let republiky – politika

2009-2018

V tomto období ve světě stále probíhala *Světová ekonomická krize*

2009

1. ledna **2009** Česká republika se stala předsednickou zemí Rady Evropské unie.
3. listopadu **2009** – Český prezident Václav Klaus podepsal Lisabonskou smlouvu, která tak byla definitivně ratifikována všemi členskými státy Evropské unie.

2010

- 28.–29. května **2010** – volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky vyhrála ČSSD těsně následovaná ODS. Do sněmovny se dále dostaly strany TOP 09, KSČM a Věci veřejné. V důsledku volebních výsledků rezignoval předseda ČSSD Jiří Paroubek následovaný předsedou KDU-ČSL Cyrilem Svobodou, předsedou Zelených Ondřejem Liškou a Milošem Zemanem předsedou SPOZ.
8. dubna **2010** – Barack Obama a Dmitrij Medveděv v Praze podepsali dohodu Novou dohodu START o jaderném odzbrojení.

2011

25. až 26. března **2011** proběhlo v Česku celostátní sčítání lidu, domů a bytů, které zajišťoval Český statistický úřad. Obyvatel ČR přibývá především díky cizincům a celkem je k tomuto datu v ČR evidováno 10 562 214 obyvatel. Lidé se přestavují hlásit ke své národnosti, jednou z výjimek jsou Moravané, jichž se ke své národnosti hlásí 522 474, což je nárůst oproti minulému sčítání lidu. Podíl věřících u jednotlivých církví se zásadně nezměnil. Výrazně vzrostl počet vysokoškoláků a přibýlo i lidí bez vzdělání. V oblasti zásobování domácností teplem bylo zjištěno, že se lidé vrací k tradičnímu vytápění tuhými palivy, respektive vytápění dřevem. Použití uhlí jako zdroje tepla klesá. Obce rozprodávají svůj bytový fond, výrazně tedy narůstá počet bytů v osobním vlastnictví.

Sčítání v Cerekvici nad Loučnou

definitivní výsledky podle obvyklého pobytu

Okres, obec	Obyvatelstvo celkem	v tom		z toho podle věku			Ekonomicky aktivní	z toho zaměstnaní	Obydlené domy	Obydlené byty
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více				
Cerekvice nad Loučnou	819	408	411	101	604	112	418	389	230	277

31. března **2011** – přestala platit česká bankovka v hodnotě 50 Kč
23. prosince **2011** – konal se státní pohřeb Václava Havla.

2012

8. února **2012** – Senát Parlamentu ČR schválil novelu Ústavy České republiky, již **byla zavedena** přímá volba prezidenta ČR
20. dubna **2012** – Na Václavském náměstí v Praze proběhla dosud největší protivládní demonstrace (dle různých zdrojů 90 až 120 tisíc osob) po roce 1989.
5. října **2012** – přejmenování Letiště Praha-Ruzyně na Letiště Václava Havla.
12. a 13. října **2012** – Volby do zastupitelstev krajů a první kolo senátních voleb
19. a 20. října **2012** – druhé kolo voleb do Senátu

2013

- leden **2013** – Prezident České republiky Václav Klaus vyhlásil ve svém novoročním projevu částečnou amnestii.
únor **2013** – **Miloš Zeman** zvítězil ve druhém kole prezidentských voleb. Dne 8.3.2013 se ujal své prezidentské funkce.

Miloš Zeman (ve funkci 2013 – dosud)

Miloš Zeman, někdejší předseda ČSSD a premiér ČR se stáhl z vrcholné politiky po své neúspěšné prezidentské kandidatuře v roce 2003. Před parlamentními volbami v roce 2010 vznikla strana Strana práv občanů – Zemanovci v jejímž čele krátkou dobu stál. V roce 2013 se Zeman stal prvním přímo zvoleným prezidentem. **V roce 2018 byl opět zvolen prezidentem.**

10. července **2013** – prezident České republiky Miloš Zeman jmenoval **novou** vládu České republiky
17. července **2013** – Proběhlo historicky první hlasování o žádosti o rozpuštění Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, hlasování bylo neúspěšné.
20. srpna **2013** – Proběhlo historicky druhé hlasování o žádosti o rozpuštění Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Pro usnesení o žádosti prezidentu České republiky o rozpuštění Poslanecké sněmovny hlasovalo 140 poslanců, proti bylo 7. Pro hlasovalo 70 % z celkového počtu 200 poslanců, minimální Ústavou ČR předepsané kvórum činilo 60 % resp. 120 poslanců.
28. srpna **2013** – Prezident Miloš Zeman podepsal rozpuštění Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Zároveň vyhlásil termín předčasných voleb na 25. a 26. října 2013.
25. a 26. října **2013** – proběhly mimořádné volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, šlo o první české volby do Poslanecké sněmovny PČR od roku 1990, které se uskutečnily na podzim. Vítězem se stala ČSSD.

2014

23.–24. května **2014** – V Česku se konaly volby do Evropského parlamentu. Volilo se 21 europoslanců z celkového počtu 751. Eurokomisařskou se stala Věra Jourová,

10. října a 11. října **2014** – proběhly volby do Senátu Parlamentu České republiky, volby do zastupitelstev obcí a volby do Zastupitelstva hlavního města Prahy. Ve volbách uspěly především vládní strany ČSSD, ANO a KDU-ČSL.

17. října a 18. října **2014** – Proběhlo druhé kolo voleb do Senátu Parlamentu České republiky. Ve volbách uspěly především vládní strany ČSSD, ANO a KDU-ČSL.

2015

29. března – 1. dubna **2015** – V rámci Operace DragoonRide projelo územím České republiky 115 vozidel a asi 500 vojáků armády USA

13. a 14. září **2015** – Českem projela hlavní část konvoje americké armády DanubeRide z bavorské základny ve Vilsecku na cvičení NATO Brave Warrior 2015.

19. září **2015** – Po osmi letech výstavby byl dán do provozu tunelový komplex Blanka v Praze

2016

7. dubna **2016** – Česka vláda ukončila program Nadačního fondu Generace 21 na přesídlení uprchlíků z řad iráckých křesťanů, poté, co 25 uprchlíků požádalo o azyl v Německu.

28. června **2016** – Ústavní soud zrušil ustanovení zákona o registrovaném partnerství, které jedincům žijícím ve stejnopohlavním páru zapovídalo právo adoptovat dítě.

7.–8. říjen **2016** – Ve třetině senátních obvodů (s čísly o jedno větší než násobky tří) se konaly volby do Senátu Parlamentu České republiky a současně v celé republice kromě Prahy volby do zastupitelstev krajů.

14. října **2016** – V Česku začalo druhé kolo voleb do třetiny Senátu Parlamentu České republiky.

17. října **2016** – Do Prahy přijel tibetský duchovní vůdce 14. dalajláma Jeho Svatost TändzinGjamccho

1. prosince **2016** - Finanční správa České republiky zahájila provoz elektronické evidence tržeb

2017

19. května **2017** – Česká republika se ujala předsednictví v Radě Evropy

23.května **2017** – Český prezident Miloš Zeman podepsal milost pro Jiřího Kajínka odsouzeného za dvojnásobnou nájemnou vraždu.

20.–21. října **2017**– Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2017 které vyhrálo hnutí ANO, na druhém místě ODS následované Piráty

6. prosince **2017** – Prezident Miloš Zeman jmenoval Andreje Babiše premiérem

13. prosince **2017** – Prezident Miloš Zeman jmenoval první vládu Andreje Babiše.

2018

12.–13. ledna **2018** – V prvním kole prezidentských voleb uspěli Miloš Zeman (38,56 %) a Jiří Drahoš (26,6 %). Volby se účastnilo 61,92 % voličů.

26.–27. ledna **2018** – Druhé kolovolby prezidenta České republiky 2018 vyhrál Miloš Zeman (51,36 %)

8. března **2018** – Prezident republiky Miloš Zeman byl inaugurován do funkce prezidenta na druhé funkční období.

27. června **2018** – Miloš Zeman jmenoval druhou vládu Andreje Babiše.

